

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Startnotitie 'werken met omgevingsprogramma's
Portefeuillehouder:	M. Wichgers
Datum college besluit:	18 maart 2025
Behandelend ambtenaar:	Jan de Rooij
Registratienummer:	GZDGCB1896174/1896222

Inleiding

In mei 2024 heeft u, na een uitgebreid voorbereidingstraject, de omgevingsvisie Culemborg 2040 vastgesteld. In de omgevingsvisie zijn de langetermijndoelen die de gemeente zich stelt verwoord. In de omgevingsvisie is aangekondigd dat om de doelen te bereiken een aantal thematische en gebiedsgerichte omgevingsprogramma's opgesteld gaan worden. In een omgevingsprogramma wordt op een gestructureerde wijze beschreven op welke wijze (via welke activiteiten en projecten), met welke middelen (capaciteit en budget) en met welke partners en stakeholders de gestelde doelen kunnen worden bereikt. Programmatisch werken bevordert de integraliteit van de gemeentelijke besluitvorming en de resultaatgerichtheid van de organisatie als geheel.

Voorstel Raadsbesluit

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De startnotitie 'werken met omgevingsprogramma's' (GZDGCB1896174/1896195) vast te stellen.

Argumenten

1.1 Bij de besluitvorming over de omgevingsvisie heeft u gevraagd om als raad te worden betrokken bij het proces van de uitwerking van de omgevingsvisie in omgevingsprogramma's.

De gemeentelijke omgevingsvisie is via een uitgebreid proces tot stand gekomen. In dat proces bent u meerdere keren inhoudelijk betrokken geweest. U heeft bij de besluitvorming over de omgevingsvisie uitgesproken dat die betrokkenheid waardevol was en heeft gevraagd om ook bij de uitwerking van de visie betrokken te worden. De omgevingsprogramma's geven die gewenste uitwerking en gelet op uw vraag is het gewenst om de startnotitie 'werken met omgevingsprogramma's' ter vaststelling aan u voor

te leggen. De betrokkenheid en de bekendheid van uw raad bij het instrument omgevingsprogramma neemt daardoor sterk toe.

1.2 Het introduceren van omgevingsprogramma's in de gemeentelijke organisatie betekent dat er steeds meer in lijn met de Omgevingswet gewerkt gaat worden.

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 van kracht geworden. Met de introductie van de omgevingswet is een aantal nieuwe kerninstrumenten geïntroduceerd. De belangrijkste daarvan zijn de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma. De gemeentelijke omgevingsvisie is in mei 2024 door uw raad vastgesteld. Op 13 maart 2025 heeft uw commissie voor een eerste keer gesproken over het gemeentelijke omgevingsplan. Blijft over het omgevingsprogramma. Door u voor te stellen de startnotitie vast te stellen en vervolgens te starten met het opstellen van twee programma's geven we als gemeente ook invulling aan dit instrument uit de Omgevingswet. Op die wijze nemen we steeds meer afscheid van de jarenlang gegroeide gemeentelijke praktijk onder de Wet ruimtelijke ordening/Wet milieubeheer.

1.3 Programmatisch werken bevordert de integraliteit van de gemeentelijke besluitvorming en de resultaatgerichtheid van de organisatie als geheel.

Met programmatisch werken worden activiteiten en projecten die bijdragen aan het bereiken van een doelstelling gestructureerd bij elkaar gebracht. Zichtbaar wordt hoeveel een project bijdraagt aan het bereiken van een doel. En wat er allemaal nodig is om het doel te bereiken. Indien resultaten van het ene project achterblijven kan worden gekozen om andere projecten of activiteiten in te zetten die wel de gewenste bijdrage aan het doel leveren. Op basis van de monitoring van een programma kan voortschrijdend sturing plaatsvinden. Naar verwachting zal het programmatisch werken na de introductie zeer gewaardeerd worden.

1.4 U heeft gevraagd om inhoudelijk betrokken te worden bij de uitwerking van de omgevingsvisie.

Zoals onder argument 1.1 is aangegeven heeft u gevraagd om betrokken te worden bij de uitwerking (zowel procesmatig (argument 1.1) als inhoudelijk) van de omgevingsvisie. De eerste inhoudelijke stap in het opstellen van een omgevingsprogramma is het inventariseren van het speelveld van het programma. Welke onderwerpen komen allemaal voorbij, welke doelen willen we stellen, welke instrumenten hebben we en welke partners en stakeholders zijn belangrijk? Door u in ieder geval in deze eerste fase uit te nodigen uw 'wensen en bedenkingen' in het proces in te brengen, wordt u aan de voorkant van het proces om de programma's op te stellen op inhoud betrokken.

1.5 Het opstellen van een omgevingsprogramma's vraagt tijd.

Voorgesteld wordt om ervaring op te doen met het programmatisch werken door in eerste instantie twee programma's op te stellen. Het college kiest daarbij voor de thema's 'Volkshuisvesting' (met daarin aandacht voor wonen, zorg en welzijn en voorzieningen) en het thema 'Kostenverhaal'. Op basis van de ervaring die daarmee wordt opgedaan kunnen vervolgbesluiten worden genomen over andere programma's. Daarnaast is het niet mogelijk om in één keer alle thema's en gebieden waarvoor omgevingsprogramma's denkbaar zijn in programma's te gieten. De capaciteit ontbreekt daarvoor.

Kanttekeningen

1.1 Het vaststellen van een omgevingsprogramma is een collegebevoegdheid.

Op grond van artikel 3.4 van de Omgevingswet is het college van B&W bevoegd om een omgevingsprogramma vast te stellen. Het is dus niet strikt noodzakelijk om u hierin te betrekken. Maar gelet op uw wens om wel betrokken te zijn bij de uitwerking van de omgevingsvisie wordt u voorgesteld de startnotitie vast te stellen

1.2 Voor Culemborg geldt op dit moment nog geen wettelijke plicht tot het opstellen van omgevingsprogramma's.

De Omgevingswet kent een aantal verschillende soorten omgevingsprogramma's. Voor Culemborg geldt dat er op dit moment geen wettelijke verplichting bestaat om omgevingsprogramma's op te stellen. Dit laatste gaat wel veranderen vanwege een tweetal aangekondigde wetswijzigingen (zie pagina 5 en 6 van de startnotitie). Er bestaat nu dus geen acute noodzaak tot het starten met omgevingsprogramma's. Geadviseerd wordt om dit wel te doen. Enerzijds omdat de voordelen van programmatisch werken hoog worden ingeschat en anderzijds omdat de verplichting op afzienbare termijn voor een aantal programma's toch gaat gelden.

Kosten, Baten, Dekking

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Het opstellen van omgevingsprogramma's kan binnen de bestaande formatie plaatsvinden. Er kan ook voor worden gekozen om voor bepaalde thema's externe capaciteit en kennis in te huren. Per omgevingsprogramma zal afzonderlijke besluitvorming moeten plaatsvinden over de beschikbaarheid en de eventuele inzet van budgetten.

Personele en/of Juridische gevolgen

De organisatorische betekenis van programmatisch werken zal naarmate we met meerdere omgevingsprogramma's gaan werken steeds manifester worden. Niet zozeer dat de inhoud van het werk sterk verandert, maar wel de wijze waarop keuzes worden gemaakt over de start van projecten en de volgorde van de werkzaamheden. Ook de wijze waarop budgetten worden toegekend/vastgesteld kan/zal veranderen (niet meer per project, maar per programma). Dit kan ook betekenis hebben voor de gemeentelijke P&C-cyclus. Al deze aspecten worden duidelijker als de eerste programma's vorm en inhoud gaan krijgen. In de besluitvorming over de afzonderlijke programma's moeten de organisatorische aspecten zorgvuldig worden uitgewerkt.

Communicatie en Burgerparticipatie

Over dit voorstel hoeft niet te worden gecommuniceerd. Het voorstel gaat vooral over de interne wijze van werken en dat heeft geen nieuwsaarde. De omgevingsprogramma's zelf komen alleen maar tot stand na uitgebreide participatie en communicatie.

Bijlagen:

1. Startnotitie werken met omgevingsprogramma's (GZDGCB1896174/1896195)
 2. Het kerninstrument omgevingsprogramma's (GZDGCB1896174/1896194)
-

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1896174/1896222

De gemeenteraad van de gemeente Culemborg besluit:

1. De startnotitie 'werken met omgevingsprogramma's' (GZDGCB1896174/1896195) vast te stellen.
-

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 24 april 2025.

De griffier

De voorzitter

D. van der Harst

J.L. Geurts